

I samarbeid med Midt-Gudbrandsdal lensmannskontor

Interkommunal

Handlingsplan mot vold i nære relasjoner

2020 – 2024

«Mistenker du at noen blir utsatt for vold, er du lovpålagt å melde i fra!»

Innholdsfortegnelse

Innledning.....	3
Om arbeidet med revisjon av planen	3
Sentrale føringer.....	4
Kobling til kommunale planer	4
Oppfølging av planen	4
Kommunens ansvar	4
Krisesenter.....	4
Kunnskapsgrunnlag, visjon, mål og verdigrunnlag.....	5
Samarbeid.....	5
Taushetsplikt, meldeplikt og opplysningsplikt	5
Avvergelsesplikt.....	5
Hva er vold i nære relasjoner?	6
Det finnes mange typer vold/overgrep.....	6
Konsekvenser av vold	6
Statistikk / omfang	7
Symptomer/tegn på at barn, unge og voksne kan være utsatt for, eller vitne til vold.....	8
Hvordan avdekke vold i nære relasjoner?.....	9
Ved mistanke om at barn eller voksne utsettes for eller er vitne til vold i nære relasjoner – hva gjør vi?	10
Skjematisk saksflyt i volds- og overgrepssaker.....	11
Eksisterende tiltak i kommunene utover lovpålagte tjenester og samarbeidsparter.....	12
Mål for perioden 2020 – 2024:.....	13
Litteraturliste.....	14

Innledning

Interkommunal handlingsplan mot vold i nære relasjoner skal sikre at kommunene har fokus på vold og overgrep og at berørte får et tilrettelagt og helhetlig tilbud. Handlingsplanen skal styrke kunnskapsnivået hos de ansatte i kommunene og videreutvikle samarbeidet mellom faggrupper, tjenester og forvaltningsnivåer.

Målgruppen for planen er ansatte i kommunale tjenester som kommer i kontakt med barn eller voksne som opplever vold i nære relasjoner. Målsettingen med planen er å styrke kommunale tjenester til å kunne fange opp, og hjelpe barn og voksne som er utsatt for vold i nære relasjoner.

Om arbeidet med revisjon av planen

Gjeldende interkommunale handlingsplan for Ringebu, Sør-Fron og Nord-Fron kommuner (2015 – 2019) sier at planen skal revideres etter fire år. Arbeid med revisjon av planen ble igangsatt i september 2019.

Arbeidet har vært organisert med styringsgruppe og arbeidsgruppe.

Styringsgruppe:

- Virksomhetsleder Helse, Nord-Fron kommune
- Tjenesteleder, Familie og Mestring, Sør-Fron kommune
- Nav Midt-Gudbrandsdal
- Midt-Gudbrandsdal lensmannskontor
- Kommunalsjef, Ringebu kommune

Arbeidsgruppe:

- Psykisk Helse, Sør-Fron.
- Helsestasjonen, Ringebu.
- Helsestasjonen, Nord-Fron
- Midt-Gudbrandsdal Barnevernstjeneste.
- Nav Midt-Gudbrandsdal.
- Midt-Gudbrandsdal lensmannskontor
- Midt-Gudbrandsdal Flyktningetjeneste

Styringsgruppa utarbeidet en bestilling til arbeidsgruppa:

- Revidere eksisterende plan med utgangspunkt i den nasjonale veilederen utarbeidet av Nasjonalt kunnskapscenter om vold og traumatisk stress, Justis- og beredskapsdepartementet og RVTS.
- Planen skal gjelde perioden 2020 -2024.

I arbeidet er regjeringens handlingsplan [«Et liv uten vold»](#) (2014-2017) og [«Veileder for utvikling av kommunale handlingsplaner. Vold i nære relasjoner.»](#) lagt til grunn.

Planen peker på aktuelle innsatsområder og bidrar til å samordne og tydeliggjøre de ulike tjenestenes ansvarsområder. Planen skal bidra til å styrke kunnskapsgrunnlaget på områder der dette er mangelfullt ved at det opprettes samarbeid mellom tjenester, faggrupper og forvaltningsnivåer. Planen henger sammen med ordinære aktuelle interkommunale og kommunale

planer. Planen er overordnet, men allikevel operativ. Planen skal ikke være for omfattende, hvilket fordrer prioriteringer.

Sentrale føringer

Handlingsplanen må ses i sammenheng med sentrale føringer:

- [Europarådets konvensjon om forebygging og bekjempelse av vold mot kvinner og vold i nære relasjoner](#) (Istanbulkonvensjonen).
- [«Barndommen kommer ikke i reprise»](#). Strategi for å bekjempe vold og seksuelle overgrep mot barn og ungdom (2014-2017).
- [«Et liv uten vold. Handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2014-2017»](#) (Regjeringen har sommeren 2019 startet arbeid med revisjon).
- Samhandlingsreformen og den nye helselovgivningen. [St.meld. nr 47 \(2008-2009\) "Samhandlingsreformen – rett behandling – på rett sted – til rett tid"](#) beskriver kommunenes ansvar for helsefremmende og forebyggende arbeid.
- [«Opptappingsplanen mot vold og overgrep 2017-2021»](#).
- [«Veileder for helse- og omsorgstjenestens arbeid Vold i nære relasjoner»](#).

Kobling til kommunale planer

Handlingsplanen må ses i sammenheng med andre kommunale planer:

- Kommunene har utarbeidet ruspolitiske handlingsplaner. Det er igangsatt et arbeid med å utarbeide en helt ny interkommunal ruspolitisk handlingsplan.
- «Samarbeidsrutiner for bekymring i Ringebu».
- «Handlingsplan for tverrfaglig samarbeid rundt barn i risiko» i Sør-Fron.
- «Rettleiar- frå bekymring til handling» i Nord-Fron.

Oppfølging av planen

Handlingsplanen forankres gjennom politiske vedtak i hver av de tre midtdalskommunene. Planen er utarbeidet for en fireårsperiode. Den er ikke et ferdig produkt, men et steg på veien i det videre arbeidet. For at den skal være oppdatert og et nyttig verktøy vil det være nødvendig med jevnlig rullering og revidering. Planen skal evalueres etter to år.

Kommunedirektøren i Ringebu tar initiativ til å kalle inn en interkommunal gruppe, samt politiet, som skal ivareta ansvar for å følge opp planen. Eksisterende tiltak skal evalueres og det skal vurderes om nye tiltak bør iverksettes. Planen oppdateres i forhold til gjeldende lover og regler.

Kommunens ansvar

Etter norsk lov er kommunen pliktet til å gi sine innbyggere, herunder voldsutsatte, et forsvarlig tilbud. I forhold til kommunale tjenester er lov om sosiale tjenester, kommunehelsetjenesteloven, samt lov om barneverntjenester, sentrale lover i dette arbeidet. Videre gir forvaltningsloven utfyllende regler om kommunens opplysnings- og veiledningsplikt. Etter disse lovbestemmelsene har kommunen et overordnet ansvar for å påse at samarbeidet mellom de forskjellige forvaltningsetatene og nivåene sikrer voldsutsatte et helhetlig tilbud.

Krisesenter

Lov om kommunale krisesentertilbud (krisesenterlova) pålegger alle kommuner å sørge for et godt og helhetlig tilbud til kvinner, menn og barn som er utsatt for vold eller trusler om vold i nære

relasjoner. Kommunene Nord-Fron, Sør-Fron og Ringebu er deltakere i Gudbrandsdal Krisesenter IKS lokalisert på Lillehammer.

Krisesenteret har en spesiell oppgave med å ivareta voldsutsatte sin trygghet og sikkerhet i en spesielt sårbar og vanskelig livssituasjon. Krisesenteret er et lavterskeltilbud som er åpent hele døgnet hele året, med en personalgruppe med høy og flerfaglig kompetanse. Senteret har fokus på helhetlig tenkning, samarbeid og samhandling til det beste for sine ulike brukergrupper med sammensatte og komplekse hjelpebehov. Tjenesten er gratis, og henvisning er ikke nødvendig.

Som ressurscenter med spisskompetanse på vold i nære relasjoner er Gudbrandsdal krisesenter også et viktig tilbud til andre etater i arbeid med voldsutsatte og deres familier.

Kunnskapsgrunnlag, visjon, mål og verdigrunnlag

Visjonen som planen tar utgangspunkt i er at alle har rett til å leve et liv i trygghet og sikkerhet.

Overordnet mål for handlingsplanen:

- Hindre og redusere vold i nære relasjoner.
- Heve kunnskap og sikre god kompetanse om vold i nære relasjoner.
- Bidra til god samhandling mellom de ulike aktørene i kommunene.

Verdigrunnlag:

- Arbeidet med vold i nære relasjoner skal være preget av respekt i møte mellom innbygger og profesjonelle, og mellom profesjonelle.
- Mot til å møte utfordringer og gjøre noe med disse.

Samarbeid

For å forebygge og avdekke vold i nære relasjoner, er det nødvendig med samhandling mellom ulike tjenester, faggrupper og forvaltningsnivåer i kommunene. Samarbeidet må baseres på kunnskap om hverandres tjenester. Det er nødvendig med bevisstgjøring om, og forståelse av, hvor stor skade volden gjør – både psykisk og fysisk for den som opplever det og den som er vitne til det.

Taushetsplikt, meldeplikt og opplysningsplikt

Taushetsplikten skal ikke være til hinder for samarbeid mot vold i nære relasjoner.

Etter bestemmelsene i barnevernloven har alle offentlig ansatte opplysnings- og meldeplikt til barnevernstjenesten. Det innebærer at alle offentlig ansatte har en selvstendig plikt til å melde fra til barnevernet når de har grunn til å tro at et barn er utsatt for vold, mishandling eller det foreligger annen form for alvorlig omsorgssvikt.

Denne bestemmelsen er også spesielt angitt i andre særlover, f.eks. i opplæringsloven, barnehageloven, lov om psykisk helsevern, lov om sykehus, lov om helsetjeneste i kommunene og straffeprosessloven. Det innebærer at faggrupper i offentlig sektor gis ansvar og plikt til å melde fra om overgrep og til å gi opplysninger om vold i nære relasjoner til både politi, barnevernstjeneste og til den kommunale helse- og omsorgstjenesten.

Avvergelsesplikt

Etter straffeloven § 139 har enhver plikt til å avverge vold i nære relasjoner. Avvergelsesplikten innebærer en plikt til å kontakte politiet eller på annen måte forsøke å avverge vold i nære

relasjoner. Det bemerkes at anmeldelse til politiet er den primære avvergningsmåten. En annen måte å avverge på kan være å kontakte barnevernet. Avvergingsplikt går foran enhver taushetsplikt. Det er tilstrekkelig at det fremstår som mest sannsynlig at vold i en nær relasjon vil bli eller er begått.

Hva er vold i nære relasjoner?

Politiets definisjon på vold i nære relasjoner er:

Vold eller trusler om vold overfor personer som er eller har vært gift eller som lever eller har levd i ekteskapslignende forhold. Det gjelder også søsken, barn, foreldre, besteforeldre og andre i rett opp- eller nedad stigende linje, samt adoptiv-, foster- og ste forhold. Voldsutøvelsen er stedsuavhengig.

Denne definisjon fanger opp den komplekse problematikken rundt vold i nære relasjoner. Vold kan være både fysisk og psykisk, overgripere kan være av begge kjønn. Vold er med dette et svært omfattende problem. Den har konsekvenser ikke bare for den som blir direkte utsatt for volden, men også for de som er vitner til volden. Berntsen (2009), poengterer at det er den voldsutsatte selv som definerer volden uavhengig av grad eller omfang. Dette må ikke være til hinder for at omgivelsene melder fra ved mistanke om at noen er utsatt for vold, selv om personen ikke ser seg selv som et voldsoffer.

Det finnes mange typer vold/overgrep

- Fysisk (slag, spark, lugging, holde fast)
- Psykisk (si stygge ord, kalle stygge ting, kontrollere, isolere, true)
- Seksuell (voldtekt, tvinge noen til sex)
- Materiell (kaste ting, knuse ting, ødelegge noe som betyr mye for deg)
- Økonomisk (ta pengene dine, ikke gi deg egne penger, tvinge deg til å skrive under på økonomiske papirer som du ikke forstår innholdet av)
- Tvangsekteskap (å true/tvinge noen til å gifte seg mot sin vilje)
- Kjønnsllestelse (omskjæring av kvinnelige kjønnsorganer)
- Menneskehandel (handel med kvinner, menn og barn)

Hentet fra Norsk Krisesenterforbund sin brosjyre

Konsekvenser av vold

Vold og overgrep i nære relasjoner har omfattende konsekvenser for dem som rammes. "Risikoen for nye voldshandlinger gjør at de utsatte er i en stadig mental alarmberedskap som styrer deres handlinger før, under og etter de direkte voldshandlingene" (Berntsen, 2009).

Det er minst tre dimensjoner i denne problematikken:

- 1) enkeltmennesket
- 2) familien
- 3) samfunnet/omgivelsene

Det er vanskelig å leve et vanlig liv når all energi går med til å overleve en hverdag fylt av utrygghet og redsel. Å leve med vold ødelegger livskvaliteten. Voldsutsatte blir oftere syke, har liten selvfølelse og mister gradvis kontroll over eget liv. Ikke minst er vold i nære relasjoner vanskelig for barn. Familien bør oppleves som en base for trygghet og sikkerhet. Når hjemmet blir ensbetydende med redsel og vold er dette dramatisk for barn og unges videre utvikling. Det er en kjensgjerning at barn som er utsatt for eller opplever vold, selv kan bli voldsutøver som voksne. Det finnes lite forskning

om hvilke konsekvenser vold i nære relasjoner har i et samfunnsperspektiv. Vi vet imidlertid at vold fører til økt grad av fravær fra skole og arbeid i form av sykefravær, ureglementert fravær og ”drop-out”. Dette kan ha store økonomiske konsekvenser for et samfunn, i tillegg til de sosiale, psykiske og miljømessige konsekvensene. Vold i nære relasjoner er enda et tabubelagt tema. Vold og overgrep i hjemmet bryter med bildet vi har av hjemmet som et sted for nærhet og omsorg, der medlemmene skal finne trygghet.

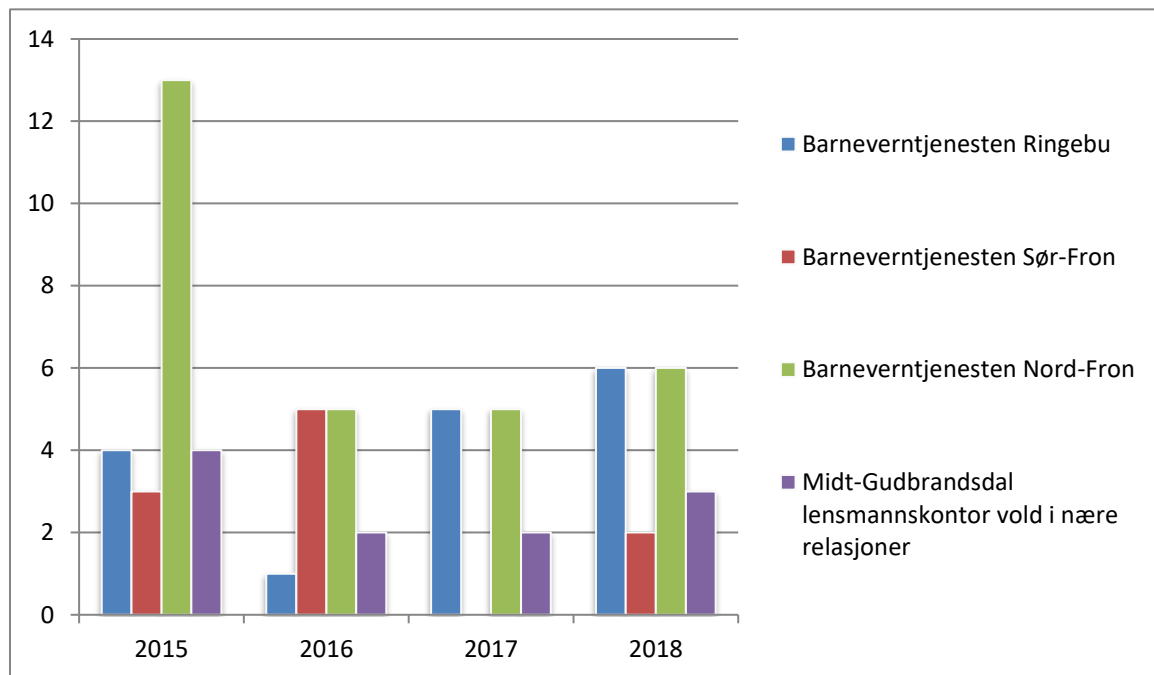
Statistikk / omfang

Nasjonalt statistikk viser:

- 21 % av ungdom i dag har vært utsatt for fysisk vold fra foreldrene sine i løpet av oppveksten
- 6 % har vært utsatt for grov vold fra foreldrene sine
- 8 % har erfart vold mellom foreldrene sine

https://www.bufdir.no/Statistikk_og_analyse/Oppvekst/Vold_og_overgrep_mot_barn/Barn_utsatt_for_vold_i_familien/

Lokal statistikk i forhold til meldinger om vold i nære relasjoner fra barneverntjenesten og politi, antall saker:

Symptomer/tegn på at barn, unge og voksne kan være utsatt for, eller vitne til vold

En kan være utsatt eller vitne til vold uten at en har symptomer. Andre symptomer kan også forekomme. Symptomene under kan også være indikator på annen problematikk.

	Emosjonelt	Kognitivt	Atferdsmessig
0-1 år	<ul style="list-style-type: none"> - angst - spenning - hyperaktivering - traumatisering 	<ul style="list-style-type: none"> - manglende respons - forsinkelser i utviklingen 	<ul style="list-style-type: none"> - gråt - skader seg lett - forstyrrelser i søvnrytme - fordøyelsesproblemer
1- 5år	<ul style="list-style-type: none"> - frykt - angst - lett frustrert, sint - frykt for utøver - tvilende - føler seg splittet mellom foreldre - føler seg maktesløs, sårbare - lav selvtillit 	<ul style="list-style-type: none"> - lett distraheret - vanskelig å fokusere - lav impuls kontroll - forsinket utvikling 	<ul style="list-style-type: none"> - slår seg vrang, utagering - kopierer utøvers atferd - "gjøre i bukse" - beskyttende overfor yngre søsken - beskyttende overfor den som utsettes for vold, vil være hjemme - knuser leker - nervøse vaner - manglende respekt for kvinner
5 – 12 år	<ul style="list-style-type: none"> - gråter lett - disorganiserte følelser - problemer med tillitt - desperasjon - håpløshet, hjelpeløshet - manglende empati - sinne mot mor - sinne mot selv 	<ul style="list-style-type: none"> - spesifikke lærevansker - selvmordstanker - manglende struktur og fokus - prøver å være mer voksen oftere - overdrevent ansvarlig - manglende ansvar 	<ul style="list-style-type: none"> - prøver å være i kontroll - hæververk - mer voldsom, utagerende, slåss - rømme hjemmefra - perfektjonisme - mangler grenser - vold mot utøver - selvskading
Ungdommer (jenter)	<ul style="list-style-type: none"> - problemer med tillitt - hater eller legger skylden på den voldsutsatte foresatte - sterkt ønske om å bli beskyttet - føler spenninger og rastløshet - føler seg hjelpeløs og uten håp - forvirret kjønnsroller - føler skyld og skam i forhold til volden - blir emosjonelt nummen, deprimert 	<ul style="list-style-type: none"> - problemer med oppmerksomhet - dropper ut av skolen - manglende selvforståelse - grenseløs - personlighetsproblemer 	<ul style="list-style-type: none"> - ikke i stand til å fungere hjemme - ikke i stand til å fungere i relasjoner - rømmer hjemmefra - rusmisbruk - tidlig graviditet - spiseproblemer - ser etter sterk beskytter blant menn - selvskading
Ungdommer (gutter)	<ul style="list-style-type: none"> - følelse av hjelpeløshet og skyld - tilbaketrekning - skamfull og flau - har ikke venner - deprimert - trenger kontroll 	<ul style="list-style-type: none"> - problemer med å holde fokus - problemer med å flytte fokus - dropper ut av skolen - tenker at vold er ok i parforhold - tradisjonelle maskuline verdier - selvmordstanker 	<ul style="list-style-type: none"> - bruker vold som mestring, utagering - rusmisbruk - antisosial atferd - problemer med relasjoner - vold mot utøver - seksuelle problemer - selvskading
Voksne	<ul style="list-style-type: none"> - følelse av hjelpeløshet og skyld - problemer med tillitt - indre uro - tilbaketrekning - skamfull og flau - har ikke venner - deprimert - trenger kontroll 	<ul style="list-style-type: none"> - problemer med oppmerksomhet - hyppige sykmeldinger - manglende selvforståelse - personlighetsproblemer - ukonsentrert - selvmordstanker 	<ul style="list-style-type: none"> - hyppige legebesøk, ofte med diffuse symptomer - avtaler endres eller kanselleres - personen har vanskelig for å komme hjemmefra - økt bruk av legemidler, alkohol eller andre rusmidler
Fysiske tegn	<ul style="list-style-type: none"> - Sår, avrevet hår, blåmerker – særlig på hals, klømermerker, hevelser. - Skader på hode, ansikt, hals, bryst, brystkasse, armer. - Skader på flere steder på kroppen og skader som er grodd i varierende grad. - Brudd, brannskader, stikkskader, gynekologiske smerter. - Svimmelhet, søvn- og spiseforstyrrelser. - Psykosomatiske symptomer som vondt i magen, vondt i hodet, vondt i ryggen etc. 		

Basert på: «Vold i nære relasjoner – hva gjør vi?» Drammen kommune

Hvordan avdekke vold i nære relasjoner?

Våge å se, våge å spørre, tørre å handle!

For å avdekke vold i nære relasjoner må hjelpetjenester rundt barn, unge og voksne erkjenne og tørre å snakke om vold i nære relasjoner. Det er ikke lett å avdekke vold i nære relasjoner, men for å oppdage det må en derfor først og fremst spørre om hvordan de vi snakker med har det og om hva de har opplevd.

Det er lettere å avdekke vold i nære relasjoner dersom en har rutiner som sier noe om at hjelpeapparatet skal snakke med alle barn og voksne om de er utsatt for eller vært vitne til vold i nære relasjoner.

Å spørre om vold og overgrep forplikter til handling!

Eksempel på spørsmål en kan stille barn, unge eller voksne som en mistenker at blir utsatt for, eller er vitne til, vold i nære relasjoner:

Fysisk vold?

- Hvordan har du det?
- Hvordan har du det hjemme?
- Har du noen gang vært redd eller blitt truet?
- Har noen, noen gang skadet deg?
- Blir du slått?
- Lugget?
- Holdt nede?
- Blitt brent?
- Dyttet?
- Er du redd for hva som kan komme til å skje med deg?
- Hvor har du blåmerkene fra?

Psykisk vold?

- Blir du ydmyket?
- Blir du fortalt at du er lite verdt?
- Blir du truet?
- Føler du deg redd?
- Har den du bor sammen med vanskelig for å kontrollere aggresjon?
- Er du redd for partneren din, barna dine eller andre i din nærhet?
- Blir din ektefelle/dine foreldre ofte sinte og oppfarende?
- Lever du med strenge regler om hva som er lov og ikke lov?
- Blir du kontrollert av andre?
- Disponerer du dine egne penger?
- Bestemmer noen om du skal ha kontakt med familie og venner?

Seksuell vold?

- Blir du tvunget til seksuelle handlinger når du ikke ønsker det?
- Tvunget til å se pornografiske bilder?

Kartlegging i forhold til barn

- Er barnet ditt trygt?
- Er du redd for at barna dine kan bli skadet?
- Hvor er barna når det oppstår konflikt i hjemmet?
- Tilstede, på rommet sitt, på skolen?

Ved mistanke om at barn eller voksne utsettes for eller er vitne til vold i nære relasjoner – hva gjør vi?

Mistanke vekkes i «primærtjenesten», som barnehage skole, helsestasjon, helsetjenesten, NAV osv.
Det er også disse tjenestene som mottar konkret informasjon/bevis om vold i nære relasjoner.

Analyser uroen din:

- Analyser magefølelsen! Hva sier den?
- Hvilke signaler har du sett/hva har barnet/den voksne fortalt?

Skriv loggbok:

- Hvor lenge har du vært urolig?

Drøft uroen (innenfor regler av taushetsplikten)

- Med en kollega
- Ta det opp med nærmeste leder
- Saken kan drøftes anonymt med politi og/eller barnevernet

Oppsummer og systematiser informasjonen i en melding:

- Signaler?
- Barnets tilstand?
- Den voksnes tilstand?
- Kjennskap til familie og nettverk?

HUSK:

**S
I
K
K
E
R
H
E
T**

For deg selv og den som utsettes for vold!

Høy bekymring/ fare for vold, overgrep, omskjæring, bortføring

Avvergelsesplikt: Ta direkte kontakt med:

Barn under 18 år: politi/barnevern – **aldri** kontakt/informer foreldrene

Voksne: Politi, eventuelt i samarbeid med den som er utsatt for vold.

Meldeplikt: Skriftlig melding skal sendes til barnevernet og eventuelt politi ved barn under 18 år.

Midt-Gudbrandsdal Barnevernstjeneste:: 90927968 / 48244283

Midt-Gudbrandsdal lensenskontor: 61053210

Skjematisk saksflyt i volds- og overgrepssaker

Mistanke vekkes i «primærtjenestene»	
Kontakt leder – følg egne rutiner	
Vold i nære relasjoner med barn under 18 år:	Vold i nære relasjoner:
Anonym drøfting med barnevernet <ul style="list-style-type: none"> - Denne drøftingen foregår uten at foreldrene er informert og omfatter blant annet spørsmålet om hvorvidt de skal informeres og eventuelt av hvem - Slik drøfting kan også foregå anonymt i et etablert tverrfaglig forum 	Anonym drøfting med politiet <ul style="list-style-type: none"> - Denne drøftingen kan foregå uten at den voldsutsatte er kjent med det - Slik drøfting kan også foregå anonymt i et etablert tverrfaglig forum
Bekyringsmelding til barnevernet I hovedsak fire "veier inn": <ul style="list-style-type: none"> - Bekyringsmelding fra offentlig instans - kommunalt tjenesteapparat eller politi - Mistanke om vold/overgrep avdekkes i eksisterende sak. Da er nye opplysninger framkommet og barneverntjenesten formulerer ny bekyringsmelding til seg selv basert på disse opplysningene - Melding fra fornærmede. Barn og ungdom eller deres nære familie kan selv henvende seg - Privat melder/anonym. I prinsipper følges de samme rutiner som når en melding kommer fra offentlig instans. Saken får likevel en noe annerledes behandling da en så langt som mulig må avdekke om meldingen kan være av sjikanøs art, eller om den er et element i en barnefordelingskonflikt 	Bekyringsmelding til politiet I hovedsak tre "veier inn": <ul style="list-style-type: none"> - Melding fra offentlig instans - kommunalt tjenesteapparat eller barneverntjenesten - Melding fra fornærmede. Barn og ungdom eller deres nære familie kan selv henvende seg - Privat melder/anonym
Avklaring mot melder <ul style="list-style-type: none"> - Hovedregelen er at meldinger om alvorlig omsorgssvikt/vold alltid skal undersøkes - Meldinger kan imidlertid være uklart formulert, eller opplysninger kan være ufullstendige. Slike meldinger skal derfor rutinemessig avklares med offentlig melder før meldingskonklusjon (7 dager) - Meldingen avklares innen 1 uke og settes enten i undersøkelse eller henlegges 	Får en kjennskap til barn under 18 år: <ul style="list-style-type: none"> - Bekyringsmelding til barneverntjenesten
Tilbakemelding til offentlig melder (Bv-loven §6-7a) <ul style="list-style-type: none"> - Barneverntjenesten skal i hovedsak bekrefte til melder at melding er mottatt innen tre uker. Dersom det åpnes undersøkelsessak, skal barneverntjenesten gi melder ny tilbakemelding om at undersøkelse er gjennomført. Dersom barneverntjenesten iverksetter tiltak som det er nødvendig at melder får kjennskap til av hensyn til videre oppfølging av barnet, kan barneverntjenesten gi melder tilbakemelding om tiltakene - Private meldere vil motta bekreftelse fra barnevernet om mottatt bekyringsmelding innen tre uker 	Saken vurderes Barn under 18 år: <ul style="list-style-type: none"> - Saken drøftes med barnevernet i forhold til videre saksgang Voksne: <ul style="list-style-type: none"> - Melding/anmeldelse fra fornærmede etterforskes
Barnevernets drøfting med politiet Barneverntjenesten skal melde forholdet til politiet! Barnevernets primæroppgave er å forhindre at barnet utsettes for overgrepet <ul style="list-style-type: none"> - Barneverntjenesten skal derfor selvstendig vurdere om, når og hvordan en bekyringsmelding skal inngis - De første drøftingene kan av den grunn gjerne være anonyme for å ikke utløse politiets etterforskningsplikt før dette vurderes til barnets beste 	Saken straffeforfølges eller henlegges
En dialog hvor alle hensyn vurderes er derfor nødvendig i slike saker.	
Barneverntjenesten skal etter endt undersøkelse fatte vedtak om frivillig hjelpetiltak, tvangstiltak (omsorgsovertagelse) eller henlegge saken	
«Primærtjenesten» (offentlige meldere) bør følge opp den voldsutsatte ved behov!	

«Vold i nære relasjoner – hva gjør vi?» Drammen kommune

Ekisterende tiltak i kommunene utover lovpålagte tjenester og samarbeidsparter

Ringebu	Sør-Fron	Nord-Fron
Familieteam 0 - 18 år	Familieteam 0 – 20 år	Ressurs-team barn og unge
DIL – Dra i lag 13 – 16 år	Jente-/ guttegrupper i skolen – på indikasjon	Rusforum – tverrfaglig fora for arbeid med barn og unge
Barnespesialistene	Tverrfaglig team	Ekstra tilbud om individuell trivselssamtale i 3 og 7 klasse ved skolehelsetjenesten
Jentegrupper	Ekstra tilbud om individuell trivselssamtale i 3. og 7. klasse ved skolehelsetjenesten	Familiestøtteprogram/ pårørendearbeid
HSA Holdningsskapende arbeid mot rus/ Samlokalisering av lokale kriminalitetsforebyggende tiltak (SLT)	Utvidet 2 og 4 års kontroll i et tverrfaglig perspektiv	
Ekstra tilbud om individuell trivselssamtale i 3 klasse ved skolehelsetjenesten	Foreldreveiledning med COS-P	
Familiestøtteprogram/ pårørendearbeid		
<p>Felles tiltak i kommunene:</p> <p>FACT - team Nettverkstreff Foreldremøter Familieråd Ung i Midt-Dalen MOT Mitt valg (Lions) Utsett Helsestasjon for ungdom UngData Prosjekt «ungdom og rus interkommunalt» Ulike foreldrestøttende tiltak, råd og veiledning fra helsestasjon, barneverntjenesten, psykisk helse og flyktingetjenesten. Brukerplan – verktøy for kartlegging av rus- og psykiske problemer</p>		
<p>Viktige samarbeidspartnere:</p> <p>Barnevernsvakt tlf: 40 40 40 15 Gudbrandsdal Krisesenter tlf: 61 27 92 20 Kirkens familierådgivning Otta tlf: 61 23 05 36 Familievernkontoret Lillehammer tlf: 46 61 71 50 Statens Barnehus Hamar tlf: 62 51 92 60 Alarmtelefonen for barn og unge tlf: 116 111</p>		

Handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2015-2019 - mål og kommentarer til målene:

- De som jobber i tjenester der en kan komme i kontakt med barn eller voksne som er utsatt for vold i nære relasjoner mottar kurs i forhold til temaet og om hvordan en snakker om vold med barn og voksne. *Flere instanser har deltatt på ulike kurs/ fagdager, men det har ikke vært systematisk sikret at alle tjenestene har deltatt.*

2. Helsestasjonen/evt. andre tjenester i kommunen mottar opplæring i AAS (Screening vold), og bruker dette som en del av sine rutiner. *Opplæring i AAS (Screening vold) er ikke gjennomført.*
3. Tjenester som er i kontakt med barn, unge og voksne utarbeider egne rutiner for hvordan en skal avdekke vold i nære relasjoner. *Tjenester som er i kontakt med barn, unge og voksne har egne rutiner for hvordan en skal avdekke vold i nære relasjoner.*
4. Barneverntjenesten tilegner seg kompetanse i forhold til «den vanskelige samtalen» med barn og unge utsatt for vold i nære relasjoner. *Barnevernstjenesten har tilegnet seg kompetanse. Barnevernstjenesten er sertifisert i DCM barnesamtalen.*

Mål for perioden 2020 – 2024

1. Kommunedirektørene i Nord-Fron og Ringebu og rådmannen i Sør-Fron oppnevner en gruppe med deltagere fra alle tre kommuner som har ansvar for at:
  - handlingsplanen implementeres.
  - det utarbeides en felles kompetanseplan som sikrer systematisk kompetanseutvikling på feltet.
  - handlingsplanen evalueres etter 2 år.
2. Kommunene skal ha oppdaterte kommunale hjemmesider med informasjon om hvor en kan søke hjelp ved opplevd vold i nærere relasjoner og/eller ved utøvd vold:
  - [Info om krisesenter](#)
  - [Din utvei](#)
  - [NKVTS sin veileder på nett](#)
3. Kommunene skal sikre tilbud til voldsutøver gjennom samarbeid med Alternativ til vold (ATV) og/eller ved å sikre at kommunen kan gi tilbud om sinnemestring hos f.eks familievernkontorene.
4. Helsestasjonen og andre tjenester i kommunene skal gjennomføre opplæring i AAS (Screening vold), og bruke dette systematisk i sitt arbeid.
5. Opplegg rettet mot barn/foreldre/barnehage/skole/aktuelle ansatte fra f.eks Stine Sofie Stiftelsen, Redd barna, krisesenteret.

Alle må lære seg og se og tro på at det forekommer vold i nære relasjoner, først da kan vi sammen etablere tiltak mot, og forebygge volden!

Volden kan ramme enhver av oss, når vi minst aner det.

Vold i nære relasjoner har ingen begrensninger hva gjelder samfunnslag! Den er der.

Vi kan hjelpe bare vi vet hva vi skal se etter!

Litteraturliste

Loverk

- Helse- og omsorgstjeneste loven
- Helsepersonell loven
- Lov om barneverntjenester
- Lov om sosiale tjenester
- Opplæringsloven
- Barnehageloven
- Lov om psykisk helsevern
- Lov om sykehus
- Lov om helsetjeneste i kommunene
- Straffeprosessloven

Offentlige utredninger, meldinger og handlingsplaner

- [Europarådets konvensjon om forebygging og bekjempelse av vold mot kvinner og vold i nære relasjoner \(Istanbul-konvensjonen\)](#)
- [«Vold i nære relasjoner» Veileder for utvikling av kommunale handlingsplaner»](#)
- [Handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2014-2017 «Et liv uten volden»](#)
- [«Veileder ved arbeid mot vold i nære relasjoner» Drammen kommune](#)
- [«Vold i nære relasjoner – hva gjør vi? Drammen kommune](#)
- [Strategi for å bekjempe vold og seksuelle overgrep mot barn og ungdom \(2014-2017\) « Barndommen kommer ikke i reprise»](#)
- [St.meld. nr. 47 \(2008-2009\) "Samhandlingsreformen – rett behandling – på rett sted – til rett tid"](#)
- [Handlingsplan for vold i nære relasjoner i Glåmdalsregionen](#)
- [Opptrappingsplan mot vold og overgrep 2017-2021](#)
- [Norsk Kriesenterforbund](#)
- [Veileder for helse- og omsorgstjenestens arbeid Vold i nære relasjoner](#)
- [Din utvei](#)

Bøker

- Berntsen, Kristin. (2009). «Hjelperens rolle – i arbeidet med voldsutsatte kvinner og deres barn». Kriesentersekretariatet